

Sayı VIII (2022)

M. R. SALZMAN, *The Falls of Rome: Crises, Resilience and Resurgence in Late Antiquity*. Cambridge 2021. Cambridge University Press, 462 sayfa. ISBN: 9781107111424

Deniz Akdeniz

 0000-0001-7289-9279

*Libri: Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Sayı VIII: Ocak-Aralık 2022) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu çalışma Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License altında lisanslıdır.

Atıf Düzeni Akdeniz D. 2022, *The Falls of Rome: Crises, Resilience and Resurgence in Late Antiquity*. Yazar: M. R. Salzman, *Libri* VIII, 77-79.

Geliş Tarihi: 29.04.2022 | Kabul Tarihi: 01.05.2022

Elektronik Yayın Tarihi: 06.05.2022

Makale Türü: Kitap Tanıtımı

Editing: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

**M. R. SALZMAN, *The Falls of Rome: Crises, Resilience and Resurgence in Late Antiquity*. Cambridge 2021. Cambridge University Press, 462 sayfa.
ISBN: 9781107111424**

Deniz Akdeniz*

Roma İmparatorluğu Geç Antik Çağ'da, istilalar, yağmalar ve dinsel dönüşüm gibi birçok önemli siyasi ve askeri krize tanık olmuştur. California Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Michele Renee Salzman bu kitabında Geç Antik Çağ'da Roma'da meydana gelen bu köklü dönüşümlere ve çalkantılı olaylara başka bir perspektiften bakarak yeni bir yorum sunmaktadır. Bu kaotik dönemde Romalı kadın ve erkeklerin direncine, şehirlerini ve toplumlarını yeniden inşa etme yeteneklerine odaklanan M. R. Salzman, ayrıca Romalı senatörlerin ve piskoposların şehri felaketten kurtarmak için gösterdikleri çabalara ayrıntılı bir şekilde değinmektedir.

Kitap *Approaches to the Fate of the Late Antique City, The Constantinian Compromise, Responses to the Sack of Rome in 410, Rome after the 455 Vandal Occupation, Why Gibbon Was Wrong, The Fall of Ostrogothic Rome and the Justinianic Reconstruction, The Demise of the Senate* adlı yedi bölümden oluşmaktadır. Kitabın bölümlerinden önceki *List of Maps* kısmında, MS 275'ten MS 600'e kadar olan süreçte Roma sınırlarını gösteren haritaların (6 harita) adları; *List of Figures* kısmında Roma kentinde bulunan bazı tarihi yapıların fotoğraflarının (7 fotoğraf) adları; *Acknowledgments* kısmında eserin yazılmasına katkıda bulunan kişilere ve kurumlara teşekkür; *List of Abbreviations for Frequently Cited Works* kısmında yararlanılan kaynakların kısaltma listesi; *List of Abbreviations for Imperial Offices in Late Antiquity* kısmında ise antik Roma'daki kurumların ve resmi görev adlarının kısaltmaları yer almaktadır.

Eserin *Approaches to the Fate of the Late Antique City* (1-35) adlı ilk bölümü; özellikle MS 259'dan sonra başlayan Barbar istilalarının ve bu istilalara Roma'nın tepkisinin anlatıldığı *Waiting for the Barbarians: Aurelian's Wall and the Defense of Rome* (2-12); imparatorluğun en önemli mihenk taşı olan Roma kentinin politik, kültürel, sosyal öneminin ve Akdeniz dünyasına etkisinin anlatıldığı *Paradigms for Rome: Catastrophists, Transformationalists, and World Historians* (13); özellikle Edward Gibbon'ın etkisi ile sistematize bir hale gelmiş olan "Gerileyiş ve Çöküş" jargonunun sakıncalarının ve yanlışlığının anlatıldığı *The Shadow of Edward Gibbon* (13-16); kriz dönemine direnç ve yeniden canlanma ekseninde farklı bir yaklaşımın sergilendiği *Resilience and Resurgence in the Face of Crisis: An Alternative Perspective* (17-21); değişim ve dönüşüm anlamında anahtar bir konumda görülen Senato aristokrasisinin anlatıldığı *The Senatorial Aristocracy of Rome* (21-27); Hristiyanlaşan Roma'nın ve piskoposların etkisinin anlatıldığı *Christianizing Rome: The Influence of the Bishop of Rome* (27-30); Geç Antik Çağ'da Roma İmparatorluğu'nu "Gerileme ve Çöküş" ekseninde değerlendirmenin neden sorunlu olduğunun ve dönemin *longue durée* bağlamında değerlendirilmesi gerektiğinin anlatıldığı *The Five Falls of Rome: Method and Evidence*

* Doktorant, Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları, Antalya. dnizakdeniz@gmail | 0000-0001-7289-9279

(30-35) alt başlıklarından oluşmaktadır.

The Constantinian Compromise (36-95) adlı ikinci bölüm; Milvian Köprüsü Savaşı'nın enine boyuna değerlendirildiği *Civil War in Rome: The Battle of the Milvian Bridge* (40-42); dönemin senato aristokrasisinin değişim ve dönüşümdeki rolünün anlatıldığı *The Resilience of Rome's Senatorial Aristocracy* (43-51); Constantinus'un 312-325 arası reformlarının anlatıldığı *Constantine's Reforms and the Resilience of the Senatorial Class* (51-52); bu dönemde Senato'nun işlevinin değerlendirildiği *The Expansion of the Senatorial Order and Senate* (52-56); yüksek rütbeli memurların ve ailelerinin anlatıldığı *Urban Prefects from 312 to 324 - Families of Urban Prefects, 312-24* (56-60); yüksek rütbeli memurların dinsel eğilimlerinin anlatıldığı *Religious Choices of Urban Prefects* (60-62); *consul*'lerin bu dönemdeki konumlarına değinilen *Consuls under Constantine, 314-24* (62-63); praetorian muhafızlarının anlatıldığı *The Praetorian Prefects, 312-24* (63-64); aile ittifaklarının anlatıldığı *Family Ties and Patronage* (64-66); Constantinus'un Licinius'u bertaraf ettiği 324 yılı sonrasının anlatıldığı *The Reunification of Empire: Constantine and the Senatorial Elite after 324* (66-69); hanedan kargaşasının ve senatoryal rekabetin verildiği *Dynastic Upheaval and Senatorial Rivalry* (69-70); şair Optatianus'un sürgününün ve geri dönüşünün anlatıldığı *Optatian's Recall*; Constantinus'un Constantinopolis'e yolcuğunun irdelendiği *Constantine's Departure for Constantinople* (71-72); yüksek devlet görevlileri olarak kent valilerinin, *consul*'lerin, praetorian muhafızlarının konumunun anlatıldığı *HOLDERS OF HIGH OFFICE: Urban Prefects - Consuls, 325-37 - Praetorian Prefects, 325-37* (72-74); senatörlerin zenginliğinin kaynaklarının anlatıldığı *The Wealth of Rome's Senators: Resources for Elite Resilience* (75-77); Constantinus ve Roma piskoposlarının ilişkisinin anlatıldığı *Constantine and the Bishops of Rome* (77-89); Constantinus'un imparatorluğa mirasının açıklandığı *The Legacy of Constantine and the Power of Public Ceremony* (89-90); Constantinus sonrası geç 4. Yüzyılın röntgenini çıkaran *After Constantine: Rome in the Later Fourth Century* (90-95) alt başlıklarından oluşmaktadır.

Responses to the Sack of Rome in 410 (96-147) adlı üçüncü bölüm; özellikle Stilicho'nun ölümü sonrası dönemde Honorius ve imparatorluk yönetiminin başarısızlığının anlatıldığı *The Failure of Honorius and the Imperial Administration, 408-10* (97-108); Alaric'in Roma'yı kuşatmasından sonra Roma forumunda ve periferinde yaşanan onarım çalışmalarının anlatıldığı *Rome Restored: The Competition for Power after 410* (108-123); finansal durumun anlatıldığı *Financial Responsibilities and Resources* (123-127); imparatorlar, senatörler ve generaller arasında yeniden inşa edilen ilişkilerin irdelendiği *Rebuilding Relationships: Senators, Emperors, and Generals in Rome* (127-129); 410 sonrası din adamlarının, Hristiyanlık liturjisinin, kiliselerin yeniden inşa faaliyetlerinin, din adamları arasındaki çatışmaların anlatıldığı *Bishops and the Clergy after 410 - Liturgy and Topography: Contestation for Influence after 410* (129-136); III. Valentinianus dönemi yeniden dirilen Roma'nın anlatıldığı *Rome Resurgent: The City under Valentinian III (425-55)* (136-142); Hun ve Vandal istilalarının anlatıldığı *Rome and the Coming of the Huns and the Vandals* (143-145); imparatorluk elitleri arasındaki çekişmelerin anlatıldığı *Elite Contestations after 410: Some Interim Conclusions* (145-147) alt başlıklarından oluşmaktadır.

Vandal işgali sonrası döneme yoğunlaşan *Rome after the 455 Vandal Occupation* (148-196) adlı dördüncü bölüm; Gaisericus'un Roma'yı yağmalamasının ayrıntılarıyla anlatıldığı *The 455 Sack of Rome* (151-159); yağma sonrası oluşan krize politik ve askeri tepkilerin irdelendiği *Political and Military Responses to Crisis, 455-465* (159); kentin fiziksel dokusunun onarım faaliyetlerinin anlatıldığı *Repairing the Physical Fabric of Rome* (174-177); aristokrat sınıfın şatafatlı evlerinin irdelendiği *Restoring the Rhythms of Senatorial Social and Political Life: The Role of the Aristocratic Domus in Rome* (177-183); din adamlarının 455 sonrası oluşan krize tepkilerinin ve değişen ritüellerin irdelendiği *The Response of the Bishop of Rome to the Vandal Crisis of 455* (184-194); istila sonrası krizin daha geniş bir çerçevede ele alındığı *The Wider Impact of 455* (194-196)

alt başlıklarından oluşmaktadır.

Edward Gibbon'un "Gerileyiş ve Çöküş" argümanı üzerine yoğunlaşan *Why Gibbon Was Wrong* (197-242) adlı beşinci bölümde Gibbon'un tezinin neden yanlış olduğu ile ilgili parametreler üzerinde durulmuştur. Bu bölüm; 467-472 arası hüküm süren Anthemius dönemi değişimlerini içeren *A New Age of Hope: The Reign of Anthemius* (202-217); din adamları ve piskoposların güç mücadelelerine yoğunlaşan *Elite Contestation for Influence in the Aftermath of 472: Limits on Bishops and Clerics* (217-242) alt başlıklarından oluşmaktadır.

Kitabın altıncı bölümü olan *The Fall of Ostrogothic Rome and the Justinianic Reconstruction* (243-299) ise; Ostrogot krallar Theoderic ve Athalaric'in Roma üzerindeki etkisine, Ostrogot kralların yönetiminde Roma yüksek memur sınıfının, *senatus*'un ve papalığın statüsüne, Theoderic sonrası Ostrogot hakimiyetindeki sorunlara ve tüm bu badireler sonrası Iustinianus'un pragmatik yeniden inşa programına yoğunlaşmıştır.

The Demise of the Senate (300-336) adlı son bölüm; *senatus* aristokrasisinin düşüşü, senatorial isimlerin yok olmaya başlaması, papalığın yükselen statüsü, Roma *Senatus*'unun son eylemleri ve nihayetinde *senatus*'un sonu ve Roma'nın düşüşü anlatılmaktadır.

Eser, I. Constantinus döneminden 600 yılına kadarki dönemde görev yapmış olan kent yöneticilerinin, praetorian muhafızlarının, *proconsul*'lerin, yüksek devlet görevlilerinin yer aldığı tablolarla devam etmekte; *Bibliography* (400-430) ve *Index* (431-445) bölümleri ile sona ermektedir.

Yazar bu kitabında ezber bozan bir şekilde, Geç Antik Çağ Roma tarihini her türlü kanıtla titizlikle eğilerek yeniden yazmıştır. Yaşanan tüm krizlere tüm yönleriyle yaklaşmış ve her krizden sonra aristokrat aileler tarafından tekrarlanan kurtarma ve yenileme çalışmalarına ayrıntılarıyla değinmiştir. Yazar, Edward Gibbon'un "Gerileyiş ve Çöküş" paradigmasına net bir şekilde karşı çıkmış, döneme yenilenme ve kurtarma ekseninde bakmış, Roma *Senatus*'unun ve üyelerinin azim ve dirençlerine değinmiştir. Genel sınıflandırmanın dışına çıkarak bambaşka bir perspektif sunan kitap, meraklı okuyucuları ve akademisyenleri etkileyecek tarzda bir eserdir.